

รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

A Model of Academic Administration Collaborative Network for Excellence of Schools under the Primary Educational Service Area Offices in the Northeastern Region

ปวีณา เหล่าลาด^{1*} กฤษดา ผ่องพิทยา² จุฬาพรรณภรณ์ ธนะแพทย³

Paweena Laolat^{1*} Kisda Pongpittaya² Chulapunporn Thanaphaet³

(Received: 2026-06-26; Revised: 2026-08-18; Accepted: 2026-08-20)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน 2 ระยะ ระยะที่ 1 สร้างรูปแบบโดยสังเคราะห์วรรณกรรมและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ด้วยวิธีสกัดตัวประกอบภาพพจน์ จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา 490 คน และประเมินความต้องการจำเป็นจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา 385 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC = 0.60–1.00 มีค่าความเชื่อมั่น 0.971 และ 0.866 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และดัชนี PNI_{modified} ยกย่องรูปแบบและตรวจสอบด้วยการสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิ 11 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ระยะที่ 2 ประเมินรูปแบบด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 11 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า เครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศ มี 6 องค์ประกอบ เรียงตามลำดับค่า PNI_{modified} ได้แก่ 1) ผู้นำสร้างวัฒนธรรมวิชาการ 2) เครือข่ายบริหารวิชาการเป็นเลิศ 3) การ

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

¹ Doctoral Student in Educational Administration, Phetchabun Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

² Assistant Professor of Graduate School, Phetchabun Rajabhat University

³ อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

³ Lecturer of Graduate School, Phetchabun Rajabhat University

*Corresponding Author: Pwinahelalad@gmail.com

กำกับติดตามคุณภาพวิชาการ 4) เครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู 5) นวัตกรรมวิชาการร่วมชุมชน และ 6) การบริหารทรัพยากรเครือข่ายสู่ความเป็นเลิศ โดยรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (COLLAB Model) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง วิธีการดำเนินการ และการประเมินผลของรูปแบบ ซึ่งผลการประเมินด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

คำสำคัญ: รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ, การบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศ, ผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Abstract

This research aimed to construct and evaluate a collaborative network model for academic administration towards excellence in schools under the Primary Educational Service Area Offices in Northeastern Thailand. A two-phase mixed-methods design was employed. In Phase 1, the model was constructed through literature synthesis and exploratory factor analysis (EFA) using the principal axis factoring method. Data were collected from a sample of 490 school administrators and needs assessment data were collected from a sample of 385 school administrators. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire with an IOC of 0.60–1.00 and reliability coefficients of 0.971 and 0.966, respectively. Data were analyzed using exploratory factor analysis and the Modified Priority Needs Index (PNI Modified). The draft model was then verified through focus group discussion with 11 experts, selected by purposive sampling. In Phase 2, the model was evaluated through a connoisseurship-based expert seminar with 11 experts, also selected by purposive sampling. Data were analyzed using mean and standard deviation.

The findings revealed that the collaborative network for academic administration towards excellence comprised six components, ranked in order of Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) values as follows: 1) Leadership for Academic Culture Building, 2) Network for Excellent Academic Administration, 3) Academic Quality Monitoring, 4) Teacher Professional Development Network, 5) Community-Integrated Academic Innovation, and 6) Network Resource Management for Excellence. The developed model of the collaborative network for academic administration towards excellence of schools under Primary Educational Service Area Offices in Northeastern Thailand (COLLAB Model) consisted of five

components: 1) Principles, 2) Objectives, 3) Structure, 4) Implementation Procedures, and 5) Evaluation Guidelines of the model. The results of the model evaluation indicated that all aspects—accuracy, appropriateness, feasibility, and utility—were rated at a high level.

Keywords: Collaborative Network Model, Collaborative Academic Administration towards Excellence, School Administrators, Primary Educational Service Area Office, Northeastern Region

บทนำ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 ได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและรูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้นานาประเทศต้องปรับทิศทางการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ประเทศไทยได้กำหนดทิศทางนี้ไว้อย่างชัดเจนผ่านนโยบายการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยอาศัยการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ภายใต้หลักการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา และร่วมรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้น (อดิศักดิ์ โสขุม และคณะ, 2566) ทั้งนี้นโยบายดังกล่าวได้เปิดทางให้สถานศึกษาแสวงหาความร่วมมือจากภาคีภายนอกเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ซึ่งสะท้อนเจตนารมณ์ของรัฐที่ต้องการเห็นเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างโรงเรียนกับภาคีต่าง ๆ เกิดขึ้นจริงในทุกพื้นที่ของประเทศ และนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา (Barrero-Fernández et al., 2023)

แนวคิดทฤษฎีรูปแบบ (Model) หมายถึงศัพท์เทคนิคที่ใช้แทนมโนทัศน์เชิงทฤษฎีหรือการออกแบบวิธีการปฏิบัติงานที่มุ่งยกระดับประสิทธิผลของการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยรูปแบบที่สมบูรณ์ควรมีองค์ประกอบสำคัญครอบคลุมทั้งความหมายและโครงสร้างของรูปแบบ (สมาน อัสวภูมิ, 2567) ซึ่งเป็นกรอบหลักที่ผู้วิจัยนำมาใช้ออกแบบโครงสร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการของรูปแบบซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกและเป็นแกนกลางสำคัญนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดให้ตั้งอยู่บนหลักการมีส่วนร่วม 4 ประการ คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบ อันเป็นแนวทางการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผนดำเนินงาน และรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นร่วมกัน เพื่อสร้างความร่วมมือและความสามัคคีในองค์กร อันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพและความยั่งยืนของเครือข่าย (สัญญาศรณ สวัสดิ์ไธสง, 2567)

อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการให้เกิดผลในทางปฏิบัติยังคงประสบปัญหาในหลายมิติ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมากยังขาดภาวะผู้นำทางวิชาการที่ครอบคลุมทั้งการพัฒนาครูและบุคลากร การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ และการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ทำให้การบริหารงานวิชาการของ

สถานศึกษาดำเนินไปอย่างไม่เป็นระบบและไม่สามารถเชื่อมโยงทรัพยากรจากภาคีภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ไพลิน แพทองคำ และธดา สิทธิธดา, 2568) ขณะเดียวกัน ในทางปฏิบัติเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษาหลายแห่งยังประสบปัญหาขอบข่ายและภารกิจของเครือข่ายด้านวิชาการไม่มีความชัดเจน บุคลากรขาดภาวะผู้นำของแกนนำหรือผู้ประสานงานเครือข่าย รวมถึงปัญหาวัฒนธรรมองค์กรของแต่ละโรงเรียนที่มีการแข่งขันทางวิชาการระหว่างกัน ทำให้เกิดการช่วยเหลือทางวิชาการระหว่างสถานศึกษาน้อย (เพิ่มศักดิ์ บัวรักษ์, ช่อเพชร เบ้าเงิน และสมชัย ขวลิธธาดา, 2562) สภาพปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าหากปราศจากรูปแบบการบริหารเครือข่ายที่มีองค์ประกอบครบถ้วนและเป็นระบบตามหลักวิชาการ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามนโยบายที่กำหนดไว้ก็ยากจะเกิดขึ้นได้จริง

บริบทของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีจังหวัดจำนวน 20 จังหวัด 61 เขตพื้นที่การศึกษา มีนักเรียนและสถานศึกษามากกว่าร้อยละ 30 ของประเทศ ยิ่งสะท้อนความเร่งด่วนของปัญหานี้ชัดเจน เนื่องจากแม้ภูมิภาคนี้จะมีโรงเรียนและบุคลากรจำนวนมาก แต่โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลยังมีต้นทุนการจัดการศึกษาต่อหัวสูง ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ ครูไม่ครบชั้น และขาดอุปกรณ์กับเทคโนโลยีสนับสนุนการบริหารงานวิชาการ (กัญญกร เอี่ยมพญา, นิวิธ น้อยมณี, พรทิพย์ อ้นเกษม, อภิชาติ อนุกุลเวช และดาวประกาย ระโส, 2565) ข้อจำกัดด้านทรัพยากรนี้ทำให้การแสวงหาความร่วมมือผ่านเครือข่ายทางวิชาการไม่ใช่เพียงทางเลือก แต่เป็นเงื่อนไขจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับผลการทบทวนวรรณกรรมเชิงระบบที่พบว่าความท้าทายด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีในโรงเรียนชนบทไม่อาจคลี่คลายได้ด้วยการจัดสรรอุปกรณ์เพียงลำพัง หากปราศจากเครือข่ายที่ช่วยสนับสนุนด้านบุคลากรและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง (Mustafa et al., 2024) แม้จะมีงานวิจัยที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการและปัญหาเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษาไว้บ้างดังกล่าวข้างต้น แต่ยังไม่ปรากฏงานวิจัยที่พัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศที่บูรณาการองค์ประกอบของรูปแบบครบถ้วนตามหลักวิชาการ และเชื่อมโยงหลักการมีส่วนร่วมทั้งสี่ด้านเข้ากับบริบทเฉพาะของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างเป็นระบบ จึงนับเป็นช่องว่างทางวิชาการที่สำคัญซึ่งงานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา

จากสภาพปัญหาและช่องว่างทางวิชาการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการให้มีความชัดเจน เข้มแข็ง และเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในภูมิภาคนี้สู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

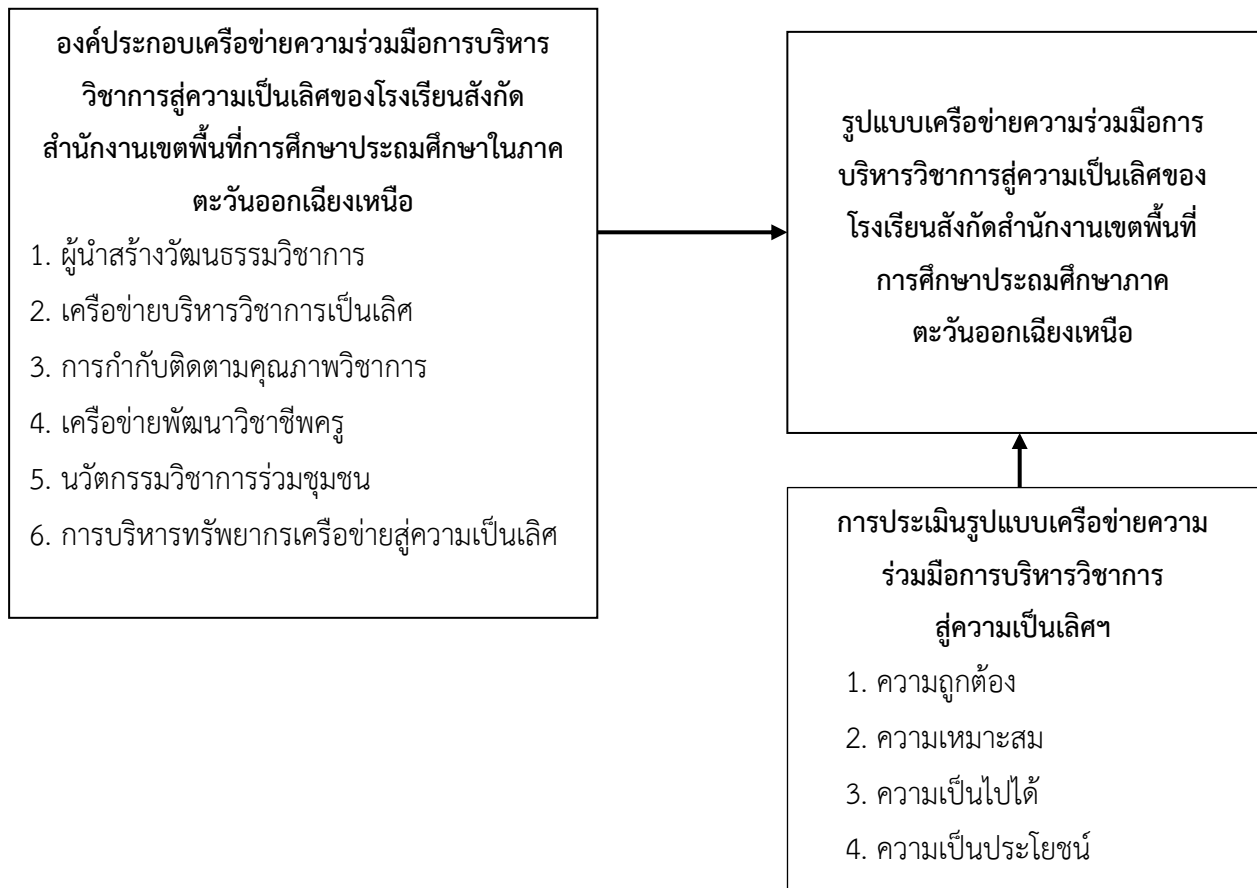
1. สร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของ ชนาญ กาญจนะ ศรีเนตร (2565), หวานใจ เวียงยิ่ง (2564), สุดา มงคลสิทธิ์ (2562), สุธรรม ธรรมทัตตานนท์ (2562), จิระศักดิ์ สร้อยคำ (2561), รังสรรค์ นุสดี (2566), รณพงษ์ เรืองจ้อย (2563), พุทธิภา เหล็กคงสันเทียะ (2562) และ Norazila Osman (2020) ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-Method) แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายละเอียดดังนี้

1.1. ศึกษาองค์ประกอบและประเมินความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และร่างกรอบแนวคิดของการวิจัย

1.1.2 วิเคราะห์องค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9,220 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 490 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) คัดจาก 10 เท่าของตัวแปร 49 ข้อ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.971 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

1.1.3 ศึกษาความต้องการจำเป็นขององค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยการสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังขององค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 385 คนโดยสุ่มด้วยวิธีหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามความต้องการจำเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน (IOC = 0.60–1.00) และมีค่าความเชื่อมั่นตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.866 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

1.2 การยกร่างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยนำผลการสังเคราะห์วรรณกรรม

และผลการประเมินความต้องการจำเป็นมาเป็นฐานในการยกร่างรูปแบบ โดยกำหนดส่วนประกอบของรูปแบบให้ครอบคลุมและสมบูรณ์ 5 ส่วนประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) โครงสร้างของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินการรูปแบบ และ 5) การประเมินผลรูปแบบ ทั้งนี้ร่างรูปแบบที่ได้จะนำไปสู่กระบวนการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนต่อไป

1.3 การตรวจสอบร่างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

1.3.1 กลุ่มเป้าหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

1) เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีประสบการณ์การสอนในสาขาวิชาบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

2) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน

3) ผู้บริหารสถานศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือร่างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตรวจสอบร่างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตรวจสอบร่างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบตามความเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 2 การประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

2.1 กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ซึ่งกำหนดคุณลักษณะของผู้ทรงคุณวุฒิไว้ ดังนี้

1) เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีประสบการณ์การสอนในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

2) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน

3) ผู้บริหารสถานศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน (Checklist) และแบบประเมินรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ครอบคลุม 5 ด้าน (หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง วิธีดำเนินการ และการประเมินผล) โดยประเมินใน 4 ประเด็น คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60–1.00

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเริ่มจากติดต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าร่วมการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ด้วยความสมัครใจ จากนั้นจัดทำหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อเชิญผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมการสัมมนา พร้อมทั้งประสานนัดหมายวันและเวลา และจัดส่งประเด็นการสนทนากลุ่มให้ผู้เชี่ยวชาญได้เตรียมความพร้อมล่วงหน้า ก่อนดำเนินการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญตามวันเวลาที่นัดหมายไว้

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเมิน 4 ด้าน คือ 1) ความถูกต้อง 2) ความเหมาะสม 3) ความเป็นไปได้ และ 4) ความ

เป็นประโยชน์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

- 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้
ความเป็นประโยชน์ ในระดับมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้
ความเป็นประโยชน์ ในระดับมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้
ความเป็นประโยชน์ ในระดับปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้
ความเป็นประโยชน์ ในระดับน้อย
- 1.0 - 1.50 หมายถึง มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้
ความเป็นประโยชน์ ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (COLLAB Model) มีดังนี้

1.1 องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (COLLAB Model) ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ เรียงตามลำดับค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ขององค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

องค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานอกภาคตะวันออกเฉียงเหนือ								
การศึกษาระดับประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง			PNI _{modified}	ลำดับ PNI _{modified}
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ด้านเครือข่ายบริหารวิชาการเป็นเลิศ	3.83	0.62	มาก	4.68	0.28	มากที่สุด	0.220	1
2. ด้านผู้นำสร้างวัฒนธรรมวิชาการ	3.88	0.55	มาก	4.69	0.31	มากที่สุด	0.210	2
3. ด้านการกำกับติดตามคุณภาพวิชาการ	3.88	0.42	มาก	4.69	0.32	มากที่สุด	0.209	3
4. ด้านเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู	3.90	0.38	มาก	4.67	0.36	มากที่สุด	0.196	4

องค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือการ บริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง			PNI _{modified}	ลำดับ PNI _{modified}
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
5. ด้านนวัตกรรมวิชาการร่วมชุมชน	3.94	0.43	มาก	4.65	0.36	มากที่สุด	0.179	5
6. ด้านการบริหารทรัพยากรเครือข่ายสู่ ความเป็นเลิศ	3.87	0.50	มาก	4.53	0.29	มากที่สุด	0.170	6
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน PNI _{modified}	3.88	0.48	มาก	4.65	0.32	มากที่สุด	0.198	

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นองค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านเท่ากับ 0.198 โดยเรียงลำดับค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านผู้นำสร้างวัฒนธรรมวิชาการ (PNI_{modified} = 0.220) ด้านเครือข่ายบริหารวิชาการเป็นเลิศ (PNI_{modified} = 0.210) ด้านการกำกับติดตามคุณภาพวิชาการ (PNI_{modified} = 0.209) ด้านเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู (PNI_{modified} = 0.196) ด้านนวัตกรรมวิชาการร่วมชุมชน (PNI_{modified} = 0.179) และด้านการบริหารทรัพยากรเครือข่ายสู่ความเป็นเลิศ (PNI_{modified} = 0.170) ตามลำดับ

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มี ค่า PNI_{modified} รายข้อ มากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย PNI_{modified} เพื่อนำไปสร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (COLLAB Model)

1.2 รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (COLLAB Model) มีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 หลักการของรูปแบบ ประกอบด้วย ดังนี้ 1) แนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) แนวคิดเครือข่ายความร่วมมือ 3) แนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 4) แนวคิดความเป็นเลิศทางการศึกษา

1.2.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ มีดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างวัฒนธรรมวิชาการ บริหารจัดการวิชาการเชิงเครือข่าย และกำกับติดตามคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่านกระบวนการเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำนวัตกรรมการสอนมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรม 3) เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา

1.2.3 โครงสร้างของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (COLLAB Model) ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านผู้นำสร้างวัฒนธรรมวิชาการ 2) ด้านเครือข่ายบริหารวิชาการเป็นเลิศ 3) ด้านการกำกับติดตามคุณภาพวิชาการ 4) ด้านเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู 5) ด้านนวัตกรรมวิชาการร่วมชุมชน และ 6) ด้านการบริหารทรัพยากรเครือข่ายสู่ความเป็นเลิศ

1.2.4 วิธีการดำเนินการรูปแบบ ดำเนินการผ่าน 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์และวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 3 การนิเทศ กำกับ และติดตาม และขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.2.5 การประเมินผล มีการประเมินผล ดังต่อไปนี้ 1) การประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามรูปแบบ 2) การประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ

2. ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (COLLAB Model) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (COLLAB Model)

รูปแบบเครือข่าย ความร่วมมือการ บริหารวิชาการสู่ ความเป็นเลิศ (COLLAB Model)	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักการของรูปแบบ	4.61	0.20	มากที่สุด	4.64	0.31	มากที่สุด	4.55	0.31	มากที่สุด	4.67	0.26	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.48	0.40	มาก	4.45	0.31	มาก	4.42	0.42	มาก	4.52	0.38	มากที่สุด
3. โครงสร้างของรูปแบบ	4.47	0.25	มาก	4.58	0.17	มากที่สุด	4.39	0.36	มาก	4.39	0.31	มาก
4. วิธีการดำเนินการรูปแบบ	4.58	0.17	มากที่สุด	4.33	0.33	มาก	4.53	0.16	มากที่สุด	4.53	0.40	มากที่สุด
5. การประเมินผล	4.45	0.37	มาก	4.48	0.17	มาก	4.58	0.34	มากที่สุด	4.42	0.34	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.52	0.28	มากที่สุด	4.50	0.26	มาก	4.49	0.32	มาก	4.51	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (COLLAB Model) พบว่า ด้านความถูกต้อง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.28) ด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.26) ด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.32) และด้านความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.34)

อภิปรายผล

รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (COLLAB Model) สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (COLLAB Model) ประกอบด้วย

1.1 หลักการของรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีรากฐานมาจากแนวคิด ทฤษฎี และหลักการสำคัญ 4 ประการที่สอดคล้องและสัมพันธ์กัน ได้แก่ แนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการที่เน้นบทบาท

ของผู้บริหารในการกำหนดทิศทางและสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา แนวคิดเครือข่ายความร่วมมือที่เน้นการประสานความสัมพันธ์ ความไว้วางใจ และการแบ่งปันทรัพยากรระหว่างสถานศึกษาในสังกัดเดียวกัน แนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มุ่งให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และแนวคิดความเป็นเลิศทางการศึกษาที่ใช้เป็นเป้าหมายสูงสุดของการดำเนินงานทุกกระบวนการ ทั้งนี้เนื่องมาจากหลักการทั้ง 4 ประการมีความครอบคลุมมิติสำคัญของการบริหารวิชาการเชิงเครือข่าย ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลของผู้บริหาร ระดับองค์กรของสถานศึกษา และระดับเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา การที่รูปแบบยึดหลักการเชิงภาวะผู้นำเป็นแกนกลางควบคู่กับหลักการเครือข่ายความร่วมมือ ย่อมทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างความชอบธรรมและพลังในการขับเคลื่อนเครือข่ายได้มากกว่าการอาศัยเพียงอำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ สอดคล้องกับ เชียง เสี่ยวเยียน, วราภรณ์ ไทยมา และสิรินธร สิ้นจินตาวงศ์ (2567) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการมี 3 แนวทางหลัก ได้แก่ คุณลักษณะของผู้นำ การปฏิบัติงานเครือข่าย และกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานเครือข่าย โดยคุณลักษณะของผู้นำเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการขับเคลื่อนเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับ หวานใจ เวียงยั้ง (2564) ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำเครือข่ายต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีทักษะการสื่อสาร และสามารถสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่าวัตถุประสงค์ของรูปแบบประกอบด้วย 3 ประการ ได้แก่ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างวัฒนธรรมวิชาการ บริหารจัดการวิชาการเชิงเครือข่าย และกำกับติดตามคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่านกระบวนการเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำนวัตกรรมการสอนมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มีความสอดคล้องและครอบคลุมทั้งระดับผู้บริหาร ระดับครู และบุคลากร และระดับสถานศึกษาโดยรวม การกำหนดวัตถุประสงค์ในลักษณะที่เชื่อมโยงกันเป็นลำดับขั้นตั้งแต่การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารไปจนถึงการยกระดับคุณภาพการศึกษาในภาพรวม ย่อมทำให้รูปแบบมีทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและสามารถวัดผลความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรมในทุกระดับ สอดคล้องกับ มณฑิรา บุตโยธี และคณะ (2568) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตามหลักสารถีธรรม 6 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพต้องดำเนินไปตามลำดับขั้นตั้งแต่การตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายไปจนถึงการรักษาความสัมพันธ์ของสมาชิกเครือข่าย

อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ จิราวัฒน์ วงศ์โยธา และบุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ์ (2567) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสะท้อนว่าการวางเป้าหมายของเครือข่ายให้ครอบคลุมทั้งการพัฒนาบุคลากรและการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของรูปแบบ

1.3 โครงสร้างของรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่าโครงสร้างของรูปแบบประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 6 ด้าน เรียงตามลำดับค่า PNI_{modified} ได้แก่ ด้านผู้นำสร้างวัฒนธรรมวิชาการ ด้านเครือข่ายบริหารวิชาการเป็นเลิศ ด้านการกำกับติดตามคุณภาพวิชาการ ด้านเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู ด้านนวัตกรรมวิชาการร่วมชุมชน และด้านการบริหารทรัพยากรเครือข่ายสู่ความเป็นเลิศ ทั้งนี้เนื่องมาจากโครงสร้างทั้ง 6 องค์ประกอบมีความครอบคลุมทั้งมิติด้านภาวะผู้นำ มิติด้านการบริหารจัดการเครือข่าย มิติด้านการประกันคุณภาพ มิติด้านการพัฒนาบุคลากร มิติด้านนวัตกรรม และมิติด้านทรัพยากร ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการให้เกิดความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน การที่องค์ประกอบทั้ง 6 ด้านมีลักษณะเชื่อมโยงเป็นวงจรตั้งแต่ระดับผู้นำไปจนถึงระดับทรัพยากรสนับสนุน สะท้อนว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งในเชิงโครงสร้างและเชิงเนื้อหา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในบริบทที่หลากหลายของสถานศึกษาแต่ละแห่ง สอดคล้องกับ ศักรินทร์ สมพิศนภา (2565) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการประกอบด้วยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเครือข่าย การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย และการพัฒนาศักยภาพของเครือข่าย เป็นต้น ซึ่งสะท้อนว่าโครงสร้างของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องครอบคลุมทั้งภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย และสอดคล้องกับ Zheng, Yin, and Li (2019) ได้วิจัยเรื่อง Professional Learning Communities and Instructional Leadership: A Collaborative Approach to Leading Learning? ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ การทำงานร่วมกัน การมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกัน การเปิดเผยแนวปฏิบัติการสอนต่อกัน และการสนทนาสะท้อนคิด ซึ่งเป็นโครงสร้างองค์ประกอบที่มีความครอบคลุมใกล้เคียงกับโครงสร้างของรูปแบบในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ และยังสอดคล้องกับ Volante et al. (2023) ได้วิจัยเรื่อง Expert Teams in Instructional Leadership Practices Based on Collaboration and Their Transference to Local Teaching Improvement Networks ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างของทีมภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบสามารถถ่ายทอดไปสู่เครือข่ายการพัฒนาการสอนในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสนับสนุนความสมบูรณ์ของโครงสร้างรูปแบบที่ครอบคลุมทั้งระดับทีมภายในและระดับเครือข่ายภายนอก

1.4 วิธีการดำเนินการรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่าวิธีการดำเนินการของรูปแบบดำเนินการผ่าน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์และวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาและดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 3 การนิเทศ กำกับ และติดตาม และขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องมาจากวิธีการดำเนินการที่ออกแบบเป็นวงจรต่อเนื่องทั้ง 4 ขั้นตอนทำให้รูปแบบมีลักษณะเป็นระบบและสามารถปรับปรุงพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการเริ่มต้น ไปจนถึงการสะท้อนผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาในรอบต่อไป ลักษณะการดำเนินงานเช่นนี้ช่วยป้องกันปัญหาการดำเนินงานที่ขาดความต่อเนื่องซึ่งมักเกิดขึ้นกับโครงการเครือข่ายความร่วมมือทั่วไปที่ดำเนินการเพียงครั้งเดียวแล้วยุติลง สอดคล้องกับ Bryk et al. (2025) ได้วิจัยเรื่อง การวัดผลประโยชน์ที่รับรู้ของนักการศึกษาจากการมีส่วนร่วมในเครือข่ายการปรับปรุงทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ระยะเวลาการมีส่วนร่วมของสมาชิก ความเข้มข้นของการมีส่วนร่วม และระยะเวลาดำเนินการของเครือข่ายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลประโยชน์ที่รับรู้ โดยเครือข่ายที่มีชีวิตชีวาต้องใช้เวลามากจากนักการศึกษาในการสร้างความสามารถ โครงสร้าง และวัฒนธรรมที่จำเป็นต่อความสำเร็จในระยะยาว และยิ่งสอดคล้องกับ Godfrey and Munoz-Chereau (2024) ได้วิจัยเรื่อง การปรับปรุงโรงเรียนและความร่วมมือในการเรียนรู้ระหว่างเพื่อน: การสร้างความยืดหยุ่นขององค์กรในโรงเรียนประถมศึกษาในประเทศอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการทบทวนโดยเพื่อนจากภายนอกโรงเรียนซึ่งดำเนินการเป็นวงจรต่อเนื่องช่วยเสริมสร้างและทำลายกลยุทธ์ที่มีอยู่ ทำให้โรงเรียนสามารถระบุประเด็นปัญหาที่สำคัญและพัฒนาขีดความสามารถในการคาดการณ์ การรับมือ และการปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 การประเมินผลรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่าการประเมินผลของรูปแบบแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามรูปแบบ และการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ โดยผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการออกแบบระบบประเมินที่ครอบคลุมทั้งมิติความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และมิติความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบได้อย่างรอบด้านและสะท้อนความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการได้อย่างเป็นรูปธรรม ช่วยลดข้อจำกัดของการประเมินที่อาศัยเพียงมุมมองด้านผลสัมฤทธิ์เชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้การที่รูปแบบผ่านกระบวนการตรวจสอบยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบ ยังทำให้รูปแบบมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ Wilson Heenan et al. (2023) ได้วิจัยเรื่อง The Impact of Transformational School Leadership on School Staff and School Culture in Primary Schools: A Systematic Review of International Literature ผลการวิจัยพบว่า การติดตามประเมินผลภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความร่วมมือของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการประเมินผลรูปแบบในการศึกษาค้นคว้าที่ให้ความสำคัญกับมิติความก้าวหน้าของการดำเนินงานควบคู่กับมิติความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และ

สอดคล้องกับ Anderson-Butcher et al. (2022) ได้วิจัยเรื่อง The Community Collaboration Model for School Improvement: A Scoping Review ผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลที่ใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งและหลายมิติเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความสำเร็จในการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และยังสอดคล้องกับ นาฏยา ปาละสิทธิ์ และพิกุล ภูมิโคกรัตน์ (2567) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่มีองค์ประกอบครบถ้วนและผ่านการตรวจสอบยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิยอมรับได้รับการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในระดับที่น่าไปใช้ได้จริง ซึ่งเป็นข้อยืนยันที่สอดคล้องกับผลการประเมินรูปแบบของการศึกษาในครั้งนี้

2. ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (COLLAB Model) ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยองค์ประกอบหลักการของรูปแบบมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในทุกด้านการประเมิน ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นผ่านกระบวนการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีอย่างเป็นระบบ ประกอบกับการตรวจสอบยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละขั้นตอนของการสร้างรูปแบบ ทำให้องค์ประกอบทั้ง 5 ส่วนมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทของสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สอดคล้องกับ สนธญา ทรงทอง และคณะ (2567) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบ SIMCIPO MODEL ที่มีองค์ประกอบครบถ้วนตามโครงสร้างมาตรฐานผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มผู้ปฏิบัติ มีผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ เพ็ญศรี โชติรัตน์ และคณะ (2568) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาโรงเรียน เอกชนนอกระบบประเภทวิชาชีพเสริมสวยและความงามเพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบ BEAUTY SCHOOL MODEL มีความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ส่วนความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นข้อยืนยันที่สอดคล้องกับผลการประเมินรูปแบบของการศึกษาในครั้งนี้ว่า รูปแบบที่ผ่านกระบวนการพัฒนาและตรวจสอบอย่างเป็นระบบย่อมได้รับการยอมรับในระดับสูงจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้นำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในการนำรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (COLLAB Model) ไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำความเข้าใจองค์ประกอบทั้ง 6 ด้านอย่างถ่องแท้ และดำเนินการพัฒนาตามลำดับความสำคัญของค่า PNI modified โดยเริ่มจากการสร้างวัฒนธรรมวิชาการในตนเองก่อนจึงขยายไปสู่การสร้างเครือข่ายบริหารวิชาการเป็นเลิศ เพื่อให้องค์ประกอบทั้ง 6 ด้านเชื่อมโยงและส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรนำส่วนประกอบของรูปแบบทั้ง 5 ด้าน คือ หลักการ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง วิธีดำเนินการ และการประเมินผล ไปกำหนดเป็นแนวปฏิบัติหรือคู่มือการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในสังกัด พร้อมจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแกนนำเครือข่ายได้เรียนรู้วิธีดำเนินการตามขั้นตอนทั้ง 4 ขั้น ตั้งแต่การวิเคราะห์และวางแผนไปจนถึงการสะท้อนผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีภายนอกทั้งสถาบันอุดมศึกษา ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมวิชาการร่วมชุมชนและบริหารทรัพยากรเครือข่ายให้เกิดความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ดำเนินงาน และติดตามประเมินผลของเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดและเครื่องมือประเมินประสิทธิผลของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้สามารถติดตามผลการนำรูปแบบไปใช้ในเชิงประจักษ์ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กัญญกร เอี่ยมพญา, นิวัตต์ น้อยมณี, พรทิพย์ อ้นเกษม, อภิชาติ อนุกุลเวช, และตาวประกาย ระโส. (2565). โรงเรียนขนาดเล็ก:

ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ. *วารสารสิทธิบริหารคน*, 23(1), 315-328. [https://so06.tci-](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jsr/article/download/249128/172847/945671)

[thaijo.org/index.php/jsr/article/download/249128/172847/945671](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jsr/article/download/249128/172847/945671)

จิระศักดิ์ สร้อยคำ. (2561). *การพัฒนาแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียน*

เอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

- จิรารัตน์ วงศ์โยธา และบุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ์. (2567). แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ*, 25(2), 156–177. <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/jedu/article/view/16139>
- ชนาญกาญจน์ ศรีเนตร (2565). รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนางานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เซียง เสี่ยวเยียน, วราภรณ์ ไชยมา, และสิรินธร สินจินตวงศ์. (2567). แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน. *วารสารวิชาการรอยแก่นสาร*, 9(8), 412–431. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/272247>
- นาฏยา ปาละสิทธิ์, และพิกุล ภูมิโคกรัตน์. (2567). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. *วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา*, 15(1), 226–241. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JBS/article/view/268961>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- พทุธิภา เหล็กคงสันเทียะ. (2562). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 [วิทยานิพนธ์ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญศรี โชติรัตน์, สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์, และวิณัฐ สุกุลหอม. (2568). รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนเอกชนนอกระบบประเภทวิชาชีพเสริมสวยและความงามเพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพ. *วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่*, 3(2), 295–310.
- เพิ่มศักดิ์ บัวรักษ, ช่อเพชร เป้าเงิน, และสมชัย ขวลิตธาดา. (2562). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 16(31), 1–10. <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/EAJ/article/download/5373/5044/17788>
- ไพลิน แพทองคำ และธดา สิทธิธาดา. (2568). องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. *วารสารเสียดรรชนีจากมหายาน*, 11(5), 58–75. <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/nsc/article/view/7097>
- มนทิรา บุตโยธี, วรกฤต เกื้อนช้าง, และธานี เกสทอง. (2568). รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตามหลักสภานโยบาย 6. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 8(2), 297–314. <https://doi.org/10.14456/jra.2025.46>
- รณพงษ์ เรืองจ้อย. (2563). กลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ [วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- รังสรรค์ นุสดี. (2566). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา [วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- ศักรินทร์ สมพิศนภา. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [ดุชนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- สนธญา ทรงทอง, วีระยุทธ ขาตะกาญจน์, & นพรัตน์ ชัยเรือง. (2567). รูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 9(10), 17–31. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/273417>
- สมาน อัครภูมิ. (2567). รูปแบบและการพัฒนารูปแบบโดยการวิจัยในการบริหารการศึกษา. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 6(1). <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JAPDEAT/article/view/269871>
- สัญญาครณ สวัสดิ์ไธสง. (2567). การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม: แนวทางการสร้างพลังความร่วมมือในองค์กร. *วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน*, 2(4), 841–852. <https://so15.tci-thaijo.org/index.php/jamsd/article/view/562>
- สุดา มงคลสิทธิ์. (2562). กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชน จังหวัดชลบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 6(10), 5843–5859. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/view/227492>
- สุธรรม ธรรมทัศน์นนท์. (2562). กลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 30(3), 199–214. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/edj/article/view/270149>
- หวนใจ เวียงยิ่ง. (2564). กลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อดิศักดิ์ โสขุม, วราวุฒิ บานเย็นงาม, ประอรรัตน์ รอดบำรุงโชติสิน, ไอรดา โตเทศ, และโชติ บดีรัฐ. (2566). การสร้างระบบเครือข่ายความร่วมมือแบบบูรณาการระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น. *Journal of Modern Learning Development*, 8(7), 410–420. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jomld/article/download/261187/178468/1041453>
- Anderson-Butcher, D., Bates, S., Lawson, H. A., Childs, T. M., & Iachini, A. L. (2022). The community collaboration model for school improvement: A scoping review. *Education Sciences*, 12(12), Article 918. <https://doi.org/10.3390/educsci12120918>
- Barrero-Fernández, B., Mula-Falcón, J., & Domingo, J. (2023). Educational constellations: A systematic review of macro-networks in education. *International Journal of Educational Management*, 37(1), 259–277. <https://doi.org/10.1108/IJEM-09-2022-0339>

- Bryk, A. S., Gomez, L. M., Park, S., Cohen-Vogel, L., Grunow, A., LeMahieu, P. G., Russell, J. L., & Hannan, M. (2025). Bringing scientific-professional learning communities into practice: Exploring variation in educational improvement *network health and development*. *Peabody Journal of Education*, 100(1), 7–27. <https://doi.org/10.1080/0161956X.2025.2444843>
- Godfrey, D., & Munoz-Chereau, B. (2024). *School improvement and peer learning partnerships: Building organizational resilience in primary schools in England*. *Frontiers in Education*, 8, Article 1339173. <https://doi.org/10.3389/feduc.2023.1339173>
- Mustafa, F., Nguyen, H. T. M., & Gao, X. (2024). *The challenges and solutions of technology integration in rural schools: A systematic literature review*. *International Journal of Educational Research*, 126, Article 102380. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2024.102380>
- Norazila Osman, & Kamarul Bahari Yaakub. (2020). Conceptual framework of school management excellence model. *Journal of Critical Reviews*, 7(19), 22–30. <https://doi.org/10.31838/jcr.07.19.4>
- Volante, P., Müller, M., Salinas, Á., & Cravens, X. (2023). Expert teams in instructional leadership practices based on collaboration and their transference to local teaching improvement networks. *Research in Educational Administration & Leadership*, 8(1), 256–294. <https://doi.org/10.30828/real.1095600>
- Wilson Heenan, I., De Paor, D., Lafferty, N., & Mannix McNamara, P. (2023). The impact of transformational school leadership on school staff and school culture in primary schools—A systematic review of international literature. *Societies*, 13(6), Article 133. <https://doi.org/10.3390/soc13060133>
- Zheng, X., Yin, H., & Li, Z. (2019). Exploring the relationships among instructional leadership, professional learning communities, and teacher self-efficacy in China. *Educational Management Administration & Leadership*, 47(6), 843–859. <https://doi.org/10.1177/1741143218764176>